

Gabyr ýaşaýşy hakdyr

Category: Geň-taňsy wakalar, Kitapcy

написано kitapcy | 24 января, 2025

Gabyr ýaşaýşy hakdyr GABYR ÝAŞAÝŞY HAKDYR

يُثَبِّتُ اللَّهُ الَّذِينَ آمَنُوا بِالْقَوْلِ الثَّابِتِ
فِي الْحَيَاةِ الدُّنْيَا وَفِي الْآخِرَةِ وَهُوَ
الْعَلِيمُ الْغَنِيُّ وَيُفْعَلُ اللَّهُ مَا يَشَاءُ

«Gabyr içinde çygryr-waýlar görer sen».

«Gabyr-lahat diýlen darlar alnyňda».

Magtymguly.

Eziz doganlarym!

Ölüm bilen başlanyp, tä kyýamat gününe deňiç dowam etjek ýaşaýşa gabyr ýaşaýşy, ölüm bilen başlanyp täzeden direliş günümize çenli dowam etjek ýaşaýşa bolsa **berzah ýaşaýşy** diýilýär.

Gabyr ýaşaýşy berzah ýaşaýşynyň bir bölämi bolup durýar. Berzah dünýäsi – bu dünýä bilen ahyretiň arasyndaky dünýädir. (Berzah dünýäsi hakda taýýarlan aýratyn ýazgymyzy ýakynda bereris.)

Hawa, gabyr dünýäsi we dünýäde iman edenleriň we tagat-ybadat bilen ömrüni ötürenleriň ebedi bagta ýetjekdigi, şirk getirenleriň we garşy gidenleriňem azaba duçar boljakdygy hakdyr. Adam ölenden soň wagtyň geçmegi bilen çüýräp, pytrap, guma siňip gitse-de, onuň ruhy ölmeýär.

Aradan çykan kişiniň endamynyň her tikesi gulak ýaly bolsa-da, ýa-da ýyrtyjy haýwanlar ony lak-luk atsa-da, ýa bolmasa oda ýakylp küli asmana sowrulsa-da, ol kişi barybir gabyr ýaşaýşyny başdan geçirmeli bolar, gabyr ýaşaýşynyň sorag-

jogabynyň önünde kelle ýalaňaçlap durmaly bolar. Şonuň üçin onuň ýeriň astyna depin edilendigi ýa edilmändigi wajyp dälendir. Adam gabyrda soraga tutulandan soň gabyrda ýa-ha ehli-sadagatyň ýa-da ehli-şekawetiň hataryna goşulýar.

Gabyr azaby iki dürlidir:

– Biri, hemişelikdir. Bu azap kapyrlara we mynapyklara berilýär.

– Beýlekisi, wagtlaýyndyr. Bu azap günäli möminlere berilýär. Bular gabyrda günälerine berilmeli jezalara barabar azaby çekmeli bolarlar. Jezalary gutaranda gabyr azaby olaryň üstünden aýrylýar. Gutarmasa welin, azap kyýamata çenli dowam edýär.

Ehli-imanyň (iman edenleriň) gabyrda çekjek azaby eden günälerine kefaratdyr. Gabyr azaby olaryň günälerine berlen jezadyr. Eden günäsiniň jezasy gabyrda biten kişi gaýtadan direliş gününde ýene şol günäsi sebäpli ikilenç jezalandyrylmaz.

Musulman doganlarym!

Kurany-Kerimde gabyr ýaşaýşyna, gabyrdaky bagtyýarlyga we azaba yşarat edýän köp sanly aýatlar bar.[1] Şeýle-de gabyr ýaşaýşy birnäçe hadyslarda göwne batnykly şekilde düşündirilipdir. Resulalla (s.a.w) gabyrda azap çeken käbir kişileriň sesini eşdipdir,[2] gabyr azabyndan Allaha sygynypdyr we sahabalary bilen birlikde jümle ymmatyna gabyr azabyndan Allaha sygynmagy buýrupdyr,[3] jynaza namazyny okan kişisini gabyr azabyndan goramagy üçin Allaha doga edipdir,[4] gabra salynan adamyň soraga tutuljagyny aýdypdyr,[5] gabyrda azap çekýänleriň sesini haýwanlaryň eşidýändigini habar beripdir.[6]

Gybat we arabozarlyk etmek, gep gezdirmek,[7] öliniň yzyndan ýaka ýyrtyp aglamak,[8] bergidar bolup ölmek,[9] ýalan sözlemek, zyna etmek, süýthorlyk etmek, içgi içmek[10] ýaly günäleriň gabyr azabynyň berilmegine sebäp döredýändigini aýdylýar. Hadyslarda gabryň gysmagy,[11] merhuma her gün irden we agşamyna dowzahdaky ýeriniň görkezilmegi[12] ýaly azap görnüşleriniň bardyggy-da habar berlipdir.

Gabyr ýaşaýşynyň bardygyny nakly (dilden-dile geçme

maglumatlar) deliller bilen subut edilşi ýaly akly deliller bilenem subut etmek mümkin. Gabyr ýaşayşynyň kiçijik numunesi düýş dünýäsidir. Edil uklap ýatan birini düýşünde gören zadynyň ony begendirşi ýaly, ony gynandyrjak zatdanam agyry-ynjy duýup, täsirlenip bilýär.

Meselem, bir adamy düýşünde ýylan çaksa, ol mundan yza çekendigini aýdyp dady-perýat edip gygyrýar, kömege çagyryýar, dert-elem çekýär. Bu zatlar bolup durka onuň ýanyndaky adamlaryň uklap ýatan adamyň çekýän bu yzasyndan, derdinden habarlary-da bolmaz. Ýa-da başga biri düýşünde jennete meňzeş bir ýurda gidip, ol ýerde ajaýyp köşge girýär, köşkde nazy-nygmatdan doly desterhana dost-ýarlary bilen el uzadýar... Ol muňa heziller edýär, jany gönenýär. Bu zatlar bolup durka-da onuň ýanyndakylar uklap ýatanyň neneňsi sagadata gowşandygyny duýman galarlar.

Ynha, gabyr ýaşayşy-da şuna meňzeşdir. Düýş dünýäsini we bu dünýäde duýulýan hezillikdir agyry-ynjyny inkär etmeýän adam gabyrdaky bagtyýarlygy hem-de azaby inkär edip bilmez.

Sebäp düýş dünýäsi gabyr dünýäsine meňzeş dünýädir.

Çeşme: («Ýasin» süresiniň tefsiri II, «Ýasin» süresiniň 52-nji aýatynyň tefsiri.)

[1] «Bakara» 28, 154; Aly-Ymran 169-171; «Toba» 101; «Ybraýym» 27; «Taha» 124; «Haj» 58-59; «Sejde» 21; «Mömin» 11, 45-46; «Tur» 47; «Nuh» 25 we ş.m. aýatlaryň tefsirine ýüzlenip bilersiňiz.

[2] Müsned 3 / 103-104; Müslim «Jennet» 67-69

[3] Müsned 3 / 296; Müslim «Jennet» 67

[4] Müslim «Jenaiz» 86

[5] Buhary «Jenaiz» 67,86; Müslim «Jennet» 70-72

[6] Nesaýy «Jenaiz» 115

[7] Müsned 1 / 225; Buhary «Jenaiz» 88, «Wudu» 57

[8] Buhary «Jenaiz» 33; Müslim «Jenaiz» 16-28

[9] Ibn Maje «Sadakat» 12

[10] Buhary «Jenaiz» 92, «Düýş tagbyry» 48

[11] Tirmizi «Jenaiz» 70

[12] Buhary «Jenaiz» 88; Müslim «Jennet» 65-66

@ Kitapçylyk. Geň-taňsy wakalar